

INLEIDING

De gemeenteraadsverkiezingen van maart 2026 komen steeds dichterbij. Nu GroenLinks en PvdA een gezamenlijke Tweede- en Eerste Kamerfractie hebben en samen de verkiezingen voor het Europees Parlement ingaan, beginnen ook op lokaal niveau steeds meer afdelingen en fracties van deze twee partijen naar elkaar toe te trekken.

Het lijkt nog ver weg maar december 2024 moeten alle afdelingen GroenLinks een besluit nemen over eventuele gezamenlijke deelname aan de verkiezingen. Samen met de PvdA meedoen aan de verkiezingen in 2026 kan uiterlijk december 2024 worden besloten.

De Algemene Ledenvergadering (ALV) besluit over deelname aan de verkiezingen. Leden moeten dus zo veel als mogelijk betrokken worden bij het uiteindelijke besluit over hoe we mee doen aan de verkiezingen. Het besluit moet breed gedragen worden. Dit proces is al ingezet. Vorig jaar is er een regionale bijeenkomst georganiseerd over linkse samenwerking in museum Jan Cunen. Daarnaast is het thema ook op de afgelopen ledenvergaderingen geagendeerd. Nu we dichterbij een besluit komen wil het bestuur van GroenLinks Oss dit proces verstevigen en vastleggen. Om uiteindelijk in december 2024 tot een definitief besluit te komen over een eventuele gezamenlijke deelname aan de verkiezingen¹.

BESLUIT OVER LINKSE SAMENWERKING

Uiteindelijk zal het bestuur van GroenLinks Oss de ALV een voorstel doen waar de leden over stemmen. Om tot een gedragen voorstel te komen is het van groot belang om hiervoor een goed proces in te richten. Dit proces heeft niet alleen tot doel om überhaupt een goede keuze te maken maar ook om de leden hierin optimaal in te betrekken.

---

¹ Het is mogelijk om met andere partijen dan de PvdA mee te doen aan de verkiezingen. Echter, het bestuur van GroenLinks Oss ziet dit niet als realistische optie. Daarbij is de landelijke samenwerking met de PvdA in een dermate vergevorderd stadium dat het niet voor de hand ligt om met andere partijen dan de PvdA vergaand samen te werken.

Voor de samenwerking zijn meerdere vormen mogelijk. Deze vormen vallen uiteen in één belangrijke keuze, met daarbij verschillende varianten:

1. **Niet samen meedoen: geen gezamenlijke lijst.** Een uitkomst van het proces zou kunnen zijn dat een gezamenlijke lijst niet mogelijk is, of opportuun wordt geacht. De afdeling(en) van GroenLinks en PvdA doen dan volledig apart mee aan de gemeenteraadsverkiezingen in Oss. Er kan natuurlijk wel (informeel) overlegd en afgestemd worden. Het voordeel hierbij is dat we nergens aan gebonden zijn. Het nadeel is dat er geen gebruikgemaakt wordt de eventuele voordelen van samenwerken. Bovendien lijkt de samenwerking breed gedragen te worden en wordt deze er op steeds meer plekken gerealiseerd. We zouden dus een goed verhaal moeten hebben om toch niet voor samenwerking te kiezen. Ook zonder gezamenlijke deelname aan de verkiezingen is het echter mogelijk om samenwerking verder vorm te geven. Drie voorbeelden hiervan zijn:
  - o **Een stembusakkoord of gezamenlijke inzet:** In een stembusakkoord presenteren de twee afdelingen een gezamenlijke verkiezingsinzet, bijvoorbeeld een tien punten plan voor de gemeente.
  - o **Samenwerkingsafspraken, zoals:** elkaar niet loslaten tijdens de coalitieonderhandelingen, gezamenlijke wethouders-kandidaat(en), gezamenlijke fractievergaderingen of het verdelen van woordvoerderschappen.
  - o **Een fractiefusie na de verkiezingen:** Voorafgaand aan de verkiezingen doe je hierbij alle processen afzonderlijk en daarna vorm je een gezamenlijke fractie. De Eerste Kamerfractie van GroenLinks-PvdA is hier een voorbeeld van. Een voordeel van deze optie is dat je tot en met de verkiezingen de reguliere afzonderlijke procedures en werkwijze kunt gebruiken. Nadelen zijn er ook. Zo kan het onduidelijk zijn voor de kiezer wat er na de verkiezingen precies gebeurt. Eén partij kan veel groter worden dan de andere waarmee een fractiefusie een andere dimensie kan krijgen. De ledendemocratie staat hiermee min of meer buitenspel, op deze manier is dit formeel een besluit van de fracties, niet van de afdelingen. De raadsleden hebben zich in een dergelijke situatie niet gecommitteerd aan een opdracht van de ALV, elk raadslid kan en moet nu zijn/haar/hen eigen individuele afweging maken of hij/zij/die achter een fractiefusie staat. Ook kan het de politieke situatie in de raad complexer maken.
2. **Samen meedoen: een samenvoeging van aanduidingen.** Een samenvoeging van aanduidingen houdt in dat twee of meer partijen samen één kandidatenlijst inleveren voor de verkiezingen. Boven die lijst komt dan een samenvoeging van

hun partijnamen te staan of van de afkortingen daarvan (bijvoorbeeld: 'GroenLinks-Partij van de Arbeid (PvdA)'). Er wordt geen nieuwe partij opgericht: de (lokale afdelingen van) partijen werken samen. Samen wordt er gezorgd voor één lijsttrekker, één kandidatenlijst, één verkiezingsprogramma en één campagne.

Het voordeel om als een samenvoeging van aanduidingen mee te doen aan de verkiezingen is dat je duidelijkheid schept naar de kiezer en dat er een heldere uitspraak ligt van de leden hoe mee te doen aan deze verkiezingen. Je kunt een sterk en verenigd links progressief blok laten zien en samen de politieke impact vergroten. Je combineert zeer zichtbaar de krachten, je hebt meer kans op meerdere raads- en commissieleden om het raadswerk goed te kunnen uitvoeren en bovendien sta je dan sterker in mogelijke coalitie-onderhandelingen.

Het is een groot commitment om een gezamenlijke lijst te voeren en daarmee ook een duidelijk signaal naar de kiezer dat wede samenwerking serieus nemen. Het vraagt echter een uitgebreid proces om onderlinge verschillen glad te strijken en tot een gezamenlijke inzet te komen. Daarnaast moeten er enkele formele zaken worden geregeld. Denk aan een formeel besluit van de ALV, het opstellen van een verkiezingsreglement (daarover meer in paragraaf 4) en het gezamenlijk instellen van voorbereidingscommissies.

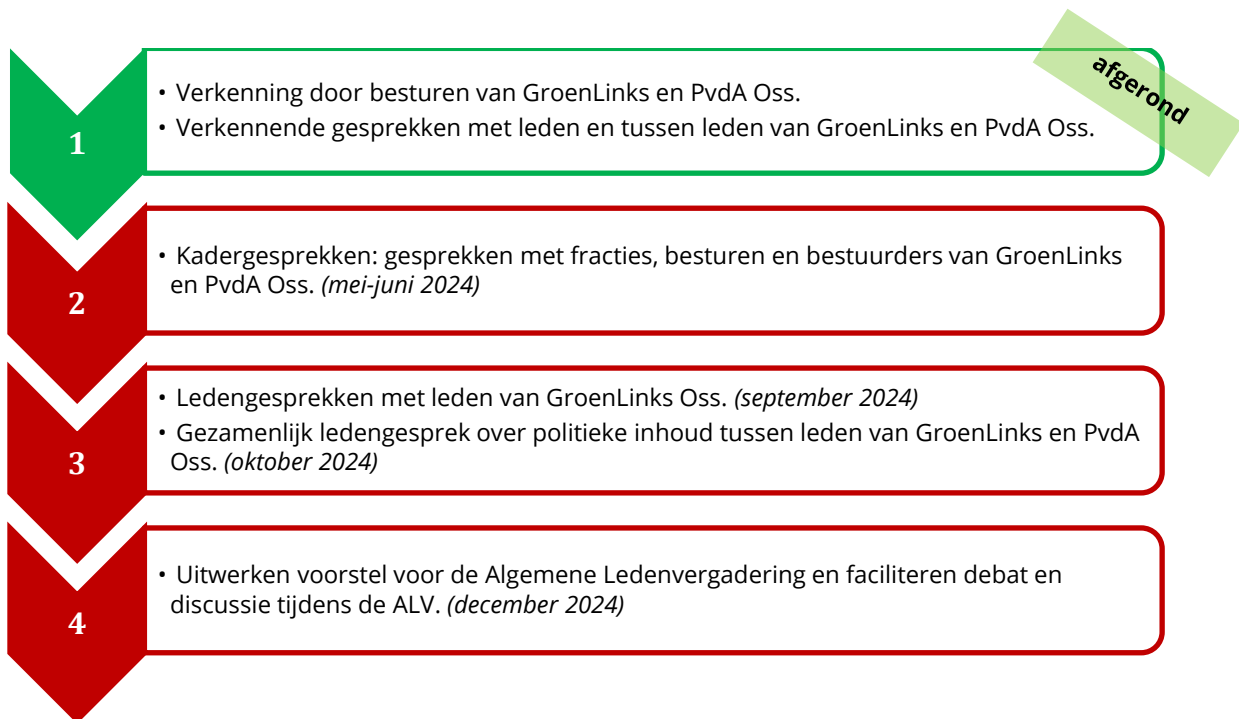
HET VERKIEZINGSREGLEMENT

Verschillende partijen hebben verschillende procedures om een kandidatenlijst en verkiezingsprogramma op te stellen. Daarom is het belangrijk om, als je samen aan de verkiezingen wil meedoen, afspraken te maken over de procedures. Deze afspraken maak je in het verkiezingsreglement. Het verkiezingsreglement is een reglement waarin de samenwerkende partijen opschrijven hoe zij de verkiezingen gaan voorbereiden. In dit verkiezingsreglement wordt ook opgenomen hoe de procedure wordt ingericht om tot een wethouderskandidaat en fractievoorzitter te komen.

PROCEDURE OM TE KOMEN TOT BESLUITVORMING

Het is belangrijk om niet alleen op hoofdlijnen en over politieke onderwerpen te spreken maar ook echt het gesprek aan te gaan over de sfeer en cultuur in de partijen, hoe beslissingen worden genomen én hoe politiek bedreven wordt. We gaan hiervoor twee type gesprekken voeren: kadergesprekken en ledengesprekken. Onder kadergesprekken verstaan we in elk geval: gesprekken met/van de besturen, de fracties

en eventuele bestuurders. Ledengesprekken zijn de basis en vanzelfsprekend voor iedereen toegankelijk.

VOORSTEL VAN BESTUREN GROENLINKS EN PVDA OSS

De afdelingsbesturen van GroenLinks en PvdA Oss hebben besloten om in december 2024 een voorstel aan de leden voor te leggen om gezamenlijk mee te doen aan de gemeenteraadsverkiezingen (met een samenvoeging van aanduiding). Het is uiteraard aan de ALV om alsnog anders te besluiten. Waarom er toch een voorstel voor samenvoeging van aanduiding wordt voorgelegd heeft een praktische reden: omdat december 2024 het laatste moment is om dit besluit te nemen, willen we zeker zijn dat alles is geregeld om dit besluit formeel te kunnen nemen. Het is makkelijker om een minder verregaand besluit te nemen, dan om tijdens een vergadering een nieuw voorstel op te stellen.

SAMENVATTEND: VOORSTEL OM IN TE STEMMEN MET HET PROCESVOORSTEL

Het bestuur van GroenLinks Oss vraagt aan de ALV om in te stemmen met het procesvoorstel om kadergesprekken en ledengesprekken te organiseren en in december 2024 een voorstel voor een samenvoeging van aanduidingen voor te leggen aan de ALV.